

Bara för prenumeranter!

Som prenumerant på *Gör Det Själv* har du gratis tillgång till www.gds.se

Sök "beläggning" och läs allt om hur underlaget byggs upp.

Uteplatsen har delats upp i färgade "rum" och det skapar trevlig omväxling.

MYSIG UTEPLATS MED färgad marksten

SVÅRIGHETSGRAD:

Det är ett stort arbete att lägga så många stenar även om det är relativt enkelt. Var noggrann med förarbetet så håller beläggningen länge.

TIDSÅTGÅNG:

Denna uteplats på 85 m² blev klar efter drygt 2 veckor inkl. förarbete och fogning.

PRISBILD:

Räkna med 350–400 kr/m².

Med marksten i flera färger kan du skapa flera små mysiga rum och spännande mönster i beläggningen. Här visar vi dig hur du skapar:

- en beläggning med diagonalt lagda stenar
- en svängd gång
- en trevlig "matta" under matplatsen
- en ram runt hela gården eller uteplatsen

Det är synnerligen praktiskt med en stenbeläggning på gården, terrassen eller uteplatsen, men den kan se lite tråkig ut om man bara använder grå stenar och plattor. Här har vi därför valt en annan lösning. Vi blandar de grå stenarna med färgade och på så sätt kan vi skapa små rum eller avdelningar. Och vi bryter läggningmönstret genom att anlägga en svängd gång av uteslutande färgade stenar. För att skapa ytterligare liv och bryta de många rätta linjerna lägger vi de grå stenarna diagonalt.

Som du ser på följande sidor arbetar vi med en ram runt hela gården, med en svängd gång, en trevlig "matta" eller ett underlag vid matplatsen och diagonal beläggning. Det är knappast troligt att du lägger en likadan beläggning, men varför inte låta dig inspireras av den?

För att det ska vara överskådligt och enkelt att följa de olika arbetena presenterar vi varje jobb för sig. Men i verkligheten är det nödvändigt att lägga ramen, gången, underlaget och beläggningen fortlöpande. Innan stenarna kan läggas ska underlaget vara klart – du ska alltså grävt ut, fyllt på grus och kross, jämnat till, vibrerat etc. Det kan du läsa om på www.gds.se

Ramen

Oavsett om du vill använda dig av färgade stenar eller ej till din beläggning, så bör du börja med att skapa en ram.

Det är ramen som bestämmer formen på beläggningen och den är till hjälp när du ska fylla på med stenar av olika slag och skapa ett mönster.

1 Följ snöret. Dra ett snöre som markerar kanten på ramen. Då blir det lätt att lägga stenarna rakt. Här läggs dubbla kvadratiske stenar.

Ramen

Ramen markerar beläggningens omkrets och här består den av två rader kvadratisk marksten – hela vägen runt. Kom ihåg att det alltid är förnuftigt att stabilisera med en liten vall av torrbetong på utsidan av de yttre stenarna för att de ska bli liggande.

Gången

Den svängda gången är lite speciell och ger karaktär åt hela gården, framför allt för att vi har valt att använda marksten med en annan färg. Det är endast färgen som skiljer stenarna åt i gången och kantraden. Formen är kvadratisk.

För att kunna styra läggningen av stenarna fäster vi ett hålbånd på ett spett och ritar bågen. Hålbåndet får sedan sitta kvar för det kan användas som stöd när stenarna läggs.

Eftersom vi bestämmer oss för att rama in de gula plattorna i gången med en rad kvadratiske grå plattor, så är det ramen vi börjar med.

4 När kantstenarna är på plats läggs stenarna i gången. De ska förskjutas en halv sten från dem i ramen. Återigen är det hålbåndet som styr placeringen.

Gången

Den gula gången bryter den stora grå ytan, både med sin form och sin färg. Den har byggts upp av en ram av grå, dubbla kvadratiske plattor och mellan dem gula plattor i samma storlek.

Förskjut stenarna i den andra raden en halv bredd.

2 Lagg stenarna förskjutna.

Det gäller att undvika genomgående fogar och därför förskjuts stenarna i den andra raden en halv sten.

När du kommit förbi rabatten kan du fortsätta med dubbla rader.

3 Lagg en rad stenar runt alla hinder. Här kolliderar kantraden med en rabatt och det är onödigt att lägga en dubbel kantrad runt rabatten. Det räcker om en rad följer rabatten.

Torrbetongen suger till sig fukt från marken och hårdar undan för undan.

4 Fria kanter måste förankras så att stenarna inte pressas åt sidan. Lagg därför en vall av torrbetong (1 del cement och 4 delar grus) mot kantraden och pressa fast vallen ordentligt.

1 Styr formen med ett hålbånd. Vi fäste ett hålbånd med ett spett och använder bandet för att rita en radie. När du gör det ska du komma ihåg att hålla bandet stäckt.

Strecken ska hamna vid stenens kant.

2 Styr kanterna. För att vara säker på att få alla stenar på rätt plats markerar du kanten på de första stenarna på bandet med tusch. Sedan ska varje sten läggas mot märket.

3 Den sista stenen justeras på plats. Eftersom gången ska avslutas vid öppningen i häcken kan ramen justeras med hjälp av en rätskiva. Det går också bra att använda en lång rak bräda.

Med halva stenar kan du förskjuta fogen.

5 Blanda med halva stenar. Eftersom gången är svängd förskjuts fogarna hela tiden och för att inte få stora skarvar eller två fogar i förlängning av varandra kan du justera med halva stenar.

Kantstenarna ska läggas först och sedan läggs stenarna i gången.

6 Lagg flera rader i sänder. Det viktigaste när du anlägger en gång är att du hela tiden ska ligga ett par stenar före längs kanterna. Det är nämligen kantstenarna som styr läggningen.

7 Lagg den andra kanten. Gången avslutas genom att ramas in av stenar längs den andra kanten. Det går snabbt för de ska ju bara läggas längs kanten på de redan lagda stenarna.

Mattan

Ungefär mitt på gården vill vi lägga en "matta" som ska bryta den grå stenbeläggningen och alla kvadratiska former. Mattan ska ligga under matplatsen.

Genom att leta på Internet och besöka lokala byggvaruhus kan du hitta stenar som passar din smak. Det ser extra snyggt ut om de färgade stenarna matchar varandra. Marksten och betongplattor finns i ett stort urval.

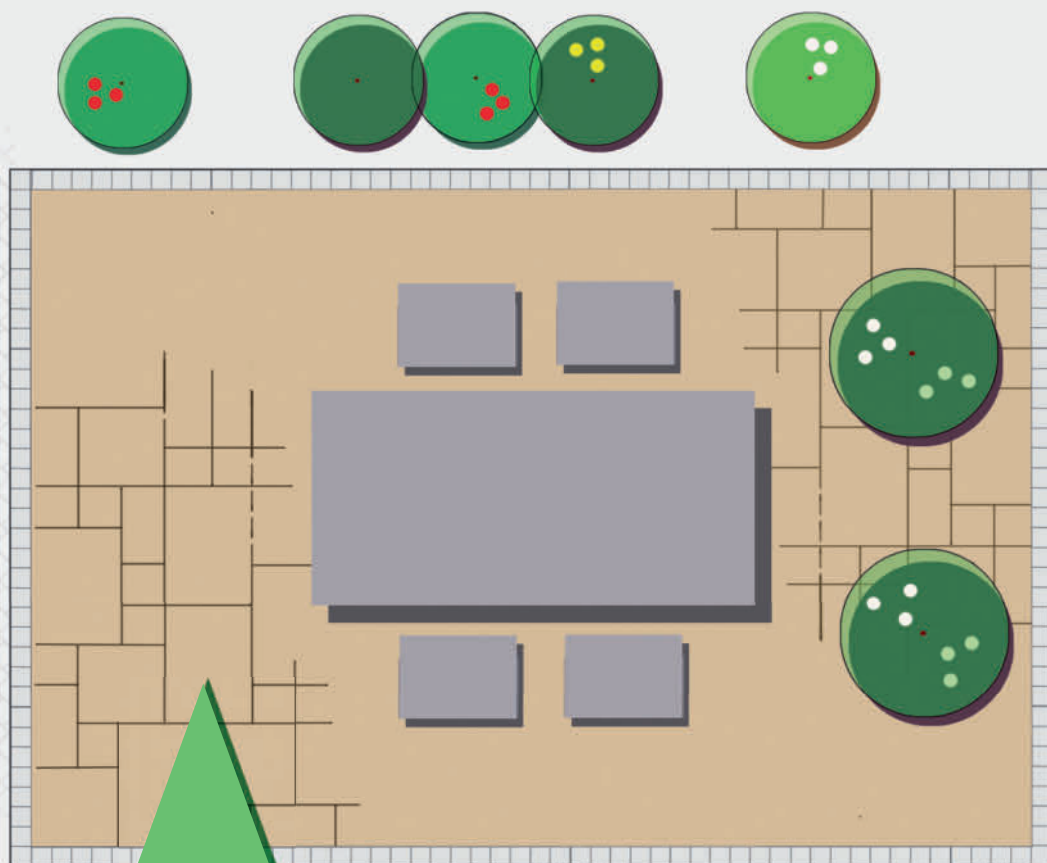
Även nu börjarläggningen med ramen och den består också nu av grå stenar. Börja alltid med att lägga två sidor vinkelrätt mot varandra, därefter plattorna mellan dem och till sist de två sista sidorna av ramen.

1 Gör en provläggning. Om du har valt plattor och stenar i olika storlekar så finns det ju en mängd olika kombinationer. Prova dig fram på ett plant underlag.

2 Lägg två sidor av ramen. Den kan förslagsvis bestå av grå marksten liksom runt gången.

Mattan på matplatsen

Mattan markerar själva uteplatsen, alltså den del där man dricker kaffe, grillar och lagar mat ihop. Den består här av en ram av grå stenar och innanför den gul marksten och gula plattor. Eftersom stenar och plattor har olika format bör du först räkna ut vilket mönster du vill använda.

3 Se till att hörnet blir vinkelrätt. Det är en fördel att använda en stor byggvinkel. Har du ingen kan du snickra en av brädor. Kom ihåg att sidorna i den ska förhålla sig som 3:4:5. Läs mera om hur man kollar vinklar på www.gds.se

4 Börja i ett hörn och lägg stenarna innanför ramen. Du bestämmer själv vilket mönster du vill använda i läggningen. Ju mer komplicerat mönstret blir, desto flera stenar går det åt.

5 Lägg de två sista kanterna. Nu återstår endast den sista delen av ramen och då används grå stenar.
TIPS: Om stenarna inte går jämnt upp i ramen kan de kapas med en stenkap.

Stenar och plattor kan kombineras på enormt många sätt.

Rabatterna byggs av block

Det är lätt att skapa rabatter av block som passar till de gula stenarna i gången.

För att slippa jord och grus på beläggning är det **praktiskt att rama in rabatter**, buskar och träd. Till det kan du använda dig av **kantstenar eller kantblock**. De brukar finnas i samma färg som markstenar av betong eftersom de brukar ingå i en serie. **Kantstenarnas format passar till markstenarna** och stenarna brukar finnas i moduler på t.ex. 5,5 och 11 och 22 cm eller 7, 14 och 21 cm.

Kantblocken håller kvar jorden i rabatten och runt träd och buskar.

Lägg diagonalt

Nu är det dags att fylla igen mellanrummet mellan gången, matplatsen och ramen med rektangulära markstenar. För att bryta de raka linjerna väljer vi att lägga dem diagonalt i förhållande till ramen och mattan.

Då är det dags att plocka fram den stora byggvinkeln igen, eller att tillverka en där sidorna förhåller sig som 3:4:5 (Pythagoras princip). Läs eventuellt om detta på vår webbplats, www.gds.se

Det blir nödvändigt att kapa ett antal stenar och därför bör du absolut hyra en stenkapp alternativt en stor vinkelslip med kapskiva för betongstenar.

1 Lägga de första stenarna i rätt vinkel. Du behöver en stor byggvinkel för att kolla att stenarna läggs i 45 graders vinkel mot ramen.

2 Lägga alla hela stenar i ett område i sänder. Därefter kan du börja kapa stenar för att lägga i de hål som uppstått. **VIKTIGT!** Du måste hålla både riktning och förband även om det ger små hål i beläggningen.

4 Markera hålens form på stenarna. Lägga en sten över ett hål och markera formen med linjal och blyertspenna. En bit hålbånd kan stötta stenen i ena änden.

5 Kapa stenarna. Det går bra med en vinkelslip om du inte hyr en stenkapp, som kan klippa i nästan alla vinklar. **VIKTIGT!** Spänn fast stenarna ordentligt. Använd skyddsglasögon och hörselskydd!

6 Lägga stenarna på plats. Kom ihåg att det ska finnas plats för fogsand, dvs. en cirka 3–5 mm bred fog. Det låter som en bred fog, men det är det inte. Du ska alltså inte slå ner stenarna i hålen.

Den diagonala beläggningen

Den största delen av beläggningen på gården består av traditionella rektangulära markstenar av betong. Men för att bryta de långa raka linjerna har de lagts diagonalt i förhållande till ramen runt omkring. Det är ett arbete med många anpassningar, inte minst mot gången, och det kräver att du håller koll på riktningen med snören och byggvinkel.

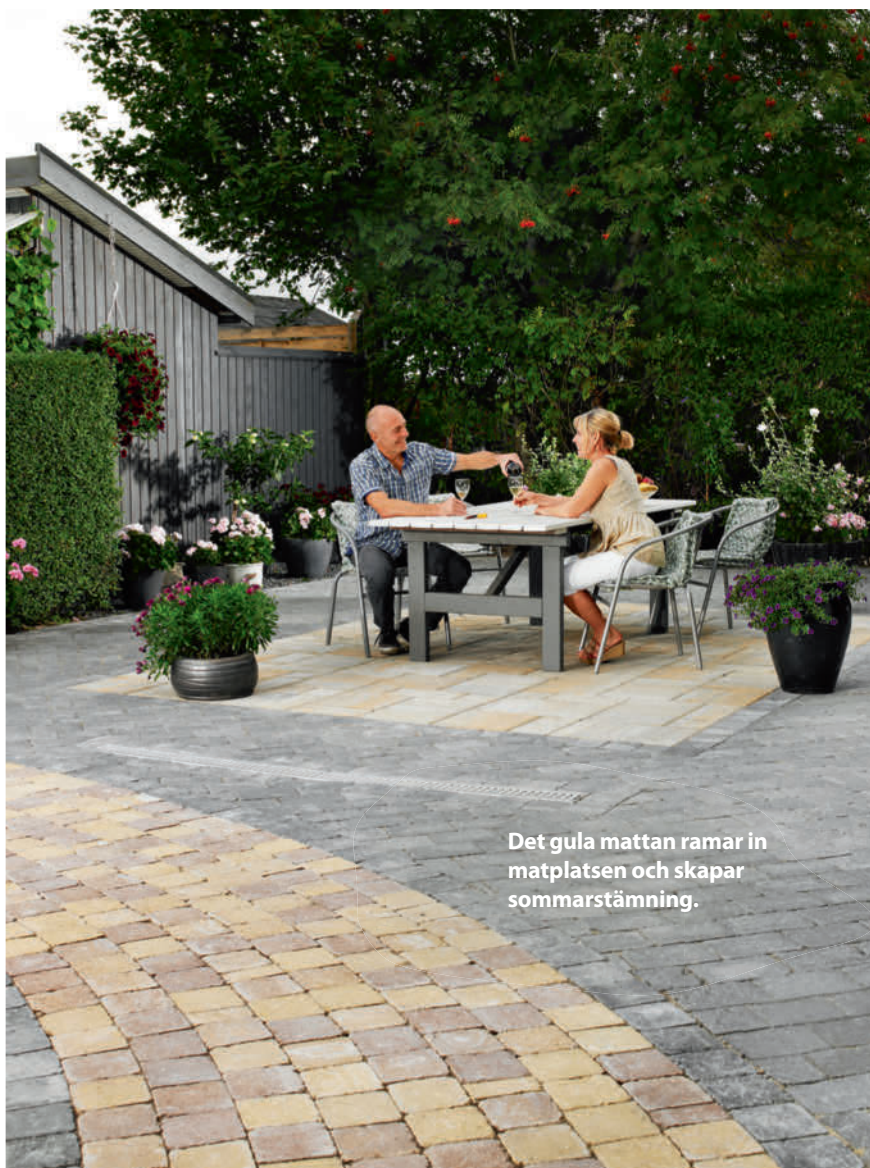
Skarvarna ligger i rak linje i varannan rad.

Kolla riktningen med hjälp av ett snöre.

3 Var noga med riktningen. Spänn ett snöre så att du har något att kolla riktningen med. Fogarna ska ligga på rak linje på båda sidorna av gången, och det kollas med ett långt snöre.

7 Häll ut fogsand på beläggningen och borsta diagonalt över fogarna tills de har fyllts upp. Vibrera beläggningen med en plattvibrator, borsta ut mera fogsand, vibrera etc. tills alla fogar har fyllts igen.

Det gula mattan ramar in matplatsen och skapar sommarstämning.

Den diagonala beläggningen lurar ögat

Den diagonala beläggningen ställer lite större krav på dig som stensättare, men resultatet är värt allt extra arbete! För det är många fördelar med att lägga stenarna diagonalt.

Det är ingen tvekan om att det är lättast att lägga rekatunglära markstenar vinkelrätt mot den ram som finns runt dem.

Men vi har ändå valt att lägga dem diagonalt i 45 graders vinkel, väl medvetna om att det orsakar besvär med att skära och kapa stenar. **Det diagonala mönstret har nämligen flera fördelar.** För det första bryter de alla långa och raka linjer, som annars kan uppfattas som

tråkiga och fantasilösa. För det andra utnyttjar vi oss av att **ögat luras lite av den diagonala beläggningen.** Om det visar sig att ett hörn inte är absolut vinkelrätt, så avslöjas det obönhörligt när stenarna läggs i rak linje, också när avvikelserna endast är någon centimeter.

Men med diagonala fogar måste du nästan mäta för att kunna avslöja små avvikelser.

Ramen är inte vinkelrät men det gör inget när beläggningen är diagonal.